

Félags- og húsnæðismálaráðuneytið

Samráðsgátt stjórnvalda – [mál nr. S-190/2026](#)

Efni: Umsögn Íslenskrar Gagnavinnslu um drög að frumvarpi til laga um breytingar á skipulagslögum nr. 123/2010

Íslensk Gagnavinnsla ehf fagnar endurskoðun skipulagslöggjafarinnar og aðlögun hennar að breyttum tímum, bættri skilvirkni stjórnsýslu og styttingu ferla þar sem það á við. Fyrirtækið vinnur nú meðal annars, að uppsetningu sólSELLA í eignarlandi sínu í Ásahreppi í Rangár-vallasýslu. Í því sambandi hafa verið gerðar tillögur að deiliskipulagi og breytingu aðalskipu-lags.

Umsagnarfrestur er ekki eins fyrir alla

Sumum aðilum virðist veittur ótakmarkaður viðbótarfrestur. Dæmi er í [máli](#) þar sem umsagnarfrestur er frá 28.05.2026 til og með 09.07.2026 en umsögn Minjastofnunar er birt 11. ágúst 2026, 1 mánuði og 2 dögum eftir að umsagnarfresti lauk.

Annað dæmi í [máli](#) er um umsagnarfrest 8.01.2026 – 6.02.2026 en Brunavarnir Rangárvallasýslu birtu umsögn sína 19. mars 2026, 1 mánuði 1 viku og 6 dögum eftir að umsagnarfresti lauk.

Valdníðsla

Í dæminu hér að ofan, er það okkar reynsla að stjórnsýslan í heild sinni tefur allar framkvæmdir í sambandi við sólarsellur, þá sérstaklega bendum við á að Skipulagsstofnun (sem nú er hluti af HMS, en hér verður kölluð Skipulagsstofnun) gerir kröfu um að landbúnaðarland með sólSELLUR verði skilgreint sem iðnaðarsvæði og krefst umhverfismats á framkvæmdum sem ekki eru tilkynningarskyldar samkvæmt lögum um umhverfismat. Slíkar kröfur eru lögleysa og langt umfram meðalhóf. Ennfremur er Skipulagsstofnun með óskýrar og óljósar skilgreiningar á hvað telst vera rask og mengun í starfsemi sólarorkuvera. Í réttarríki væri slíkt kallað valdníðsla. Krafan um iðnaðarsvæðisskilgreininug er í raun bann skipulagsstofnunar við framkvæmdinni, þar sem um er að ræða ræktunarsvæði fyrir lífrænar afurðir.

Í málsmeðferð í [tillögu](#) okkar að deiliskipulagi á eignarlandi okkar, hefur umsögn HMS hefur brotið gegn ákvæði um að svara innan þriggja vikna frá móttöku deiliskipulags samanber 3. og 4. málslíð, 1. mgr. 42. gr Skipulagslaga með áorðnum reytingum, samanber gr 5.7.2. skipulagsreglugerðar nr. 90/2013. HMS dagsetti móttöku málsins föstudag, 10. júlí 2026, en svar HMS er dagsett fimmtudag, 27. ágúst s.l. Þannig liðu rétt tæpar 7 vikur þar til HMS svaraði sem er brot á málsmeðferðarreglum skipulagslaga.

Tekið skal fram, að Skipulagsstofnun hefur hefur ekki rökstutt lengri svarfrest, né á nokkurn hátt áskilið sér rétt til að svara í trássi við frest fyrrnefndra lagafyrirmæla, enda er engin heimild í þeim til slíks áskilnaðar.

Svar HMS uppfyllir því ekki ákvæði skipulagslaga um svarfresti og ber því að hunsa það.

Önnur [deiliskipulagsmál](#) á suðurlandi þar sem skipulagsstofnun fer yfir þennan frest. Þar er viðtaka málsins skráð mánudaginn 23. okt. 2023, en svar skráð föstudaginn 2. febrúar 2024. Samtals tók svarið 14 vikur og 5 daga.

[Mál](#) þar sem er viðtaka málsins skráð mánudaginn 26. janúar 2024, en svar skráð þriðjudag 5. mars sama ár. Samtals tók svarið 5 vikur og 4 daga.

[Mál](#) þar sem viðtaka málsins skráð 4. júlí 2025, en svar skráð 13. maí 2026. Samtals tók svarið 44 vikur og 5 daga.

Slíkt lögbrot er langt í frá einsdæmi, sem sést klárlega í dæmunum hér að ofan af dagsetningum gagna í skipulagsgátt.

Réttaröryggi í skilningi skipulagslaga

Réttaröryggi samanber c-lið, 1. mgr. 1. gr. laganna hljómar svo:

að tryggja réttaröryggi í meðferð skipulagsmála þannig að réttur einstaklinga og lögaðila verði ekki fyrir borð borinn þótt hagur heildarinnar sé hafður að leiðarljósi,

Ákvæðið kveður á um réttaröryggi einstaklinga og lögaðila gagnvart hag heildarinnar. Skipulagsstofnun braut gegn réttaröryggi einstaklinga og lögaðila, með fyrrgreindu lögbroti sínu, en hafi Skipulagsstofnun framið það lögbrot með hag heildarinnar að leiðarljósi, ber að endurskoða þau lög vandlega í þeim tilgangi að tryggja réttaröryggi einstaklinga og lögaðila. Við fögnum og tökum undir nauðsyn þess að tryggja fyrrnefnt réttaröryggi með lagareglu þeirri sem er í 11. gr. frumvarpsins.

Hafi Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun ekki gert athugasemdir innan

þriggja vikna frá því að tillagan barst henni skal tillagan auglýst óbreytt skv. 41. gr.

Slíkt nægir þó enganveginn, þar sem ofangreidd dæmi sanna að opinberir aðilar senda umsagnir sínar löngu eftir að umsagnarfrestur er útrunninn, annaðhvort ódagsettar eða dagsettar aftur í tímann. Nauðsynlegt er að notaðir verði sannreynanlegir tímastimplar eins og koma fram í stafrænum undirskriftum með tímastimpli. Af öryggisástæðum má ekki treysta á þær tímasetningar sem koma fram í skipulagsgáttinni, sem varða viðbrögð skipulagsstofnunar, þar sem stofnunin hefur vald yfir kerfisumsjón skipulagsgáttarinnar. Skal tímasetning þeirra viðbragða vera rafrænt vottuð. Með rafrænt vottuðum tímastimplum má koma í veg fyrir valdníðslu stofnana.

Réttaröryggi er ekki tryggt, ef skipulagsstofnun og aðrar opinberar stofnanir hafa takmarkalausan aðgang til að áskilja sér lengri fresti. Því á Skipulagsstofnun ekki að hafa rétt til einhliða að áskilja sér lengri fresti.

Virðingarfyllt,
f.h. Íslenskrar Gagnavinnslu ehf,

Anna Jonna Ármannsdóttir

Krista Hannesdóttir